

Story— Keepers

För historien vidare.

Innehållsförteckning

Om Story Keepers

Sida 4	Om Story Keepers
Sida 6	Story Keepers koppling till läroplanen

Material

Sida 7	Affischen
Sida 8	Appen
Sida 9	Fördjupningsmaterial
Sida 9	Så använder du materialet
Sida 9	Läs vidare

Fördjupningsmaterial

Sida 10	Översikt uppgifter och övningar
---------	---------------------------------

Inledande uppgifter

Sida 13	Elevernas förståelse och kunskap om Förintelsen
Sida 14	Citat från vittnesmål

Livet innan kriget

Sida 15	Propagandakampanjer
Sida 16	En bild säger mer än tusen ord

Livet under kriget

Sida 18	Åskådare, förövare och offer
Sida 20	Vad är demokrati?
Sida 21	Hitlers maktövertagande

Livet i förintelseläger

Sida 22	Förintelseläger
Sida 23	Människor i Hitlers närhet
Sida 24	Analysera Förintelsen

Livet under befrielsen

Sida 26	Flyktingar i dagens Sverige
Sida 27	Sveriges neutralitet

Livet efter kriget

Sida 28	Yttrandefrihet
Sida 29	Minnen från det förflutna
Sida 30	Raoul Wallenberg

Framtiden

Sida 31	Att lära av det förflutna
Sida 32	Mitt framtida samhälle

Avslutande uppgift

Sida 33	Citat från vittnesmål
---------	-----------------------

Om Raoul Wallenberg

Sida 34	Om Raoul Wallenberg Academy
Sida 35	Tack till

Om Story Keepers

Förintelsen är ett skrämmande exempel på vad som kan hända om vi inte håller samtalet om demokrati och människors lika värde vid liv. I skolmaterialet Story Keepers används innovativ teknik för att få eleverna att reflektera och diskutera svåra frågor utifrån överlevandes gripande vittnesmål.

Story Keepers är inspirerad av utställningen "Fading Stories – Pass them on" med porträtt av överlevande från Förintelsen. Utställningen var ett samarbete mellan Raoul Wallenberg Academy, Fotografiska och fotografen Sanna Sjöswärd och ställdes ut på Fotografiska hösten 2019.

Story Keepers är ett skolmaterial om Förintelsen för gymnasiet, tänkt att användas i ämnena svenska, historia och samhällskunskap. Syftet är att verka mot antisemitism, rasdiskriminering och främlingshat i dagens samhälle. Genom Story Keepers ska eleverna få förståelse för och utveckla empati för människor som drabbades av Förintelsen samt få förståelse för hur de själva kan göra skillnad och skapa ett demokratiskt samhälle, där alla människors lika värde beaktas.

**”FÖR MIG VAR
DEN 9 NOVEMBER
1938, DET SOM SÅ
VACKERT KALLAS
KRISTALLNATTEN
FAST DET INTE VAR
VACKERT, DET SOM
BLEV AVGÖRANDE
FÖR OSS ALLA.”**

Renate Gynnerstedt

Story Keepers koppling till läroplanen

Förståelse, medmänsklighet och grundläggande demokratiska värderingar är tydliga ledord för *Story Keeper*. Dessa ledord återfinns i *Läroplan för gymnasieskolan (Gy11)*:

Läroplanens inledande kapitel, Gy11

”Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som utbildningen ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande”

Läroplanens inledande kapitel, Gy11

”Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.”

Dessa ledord finns också tydligt uttalade i syftestexterna för ämnena historia, samhällskunskap och svenska.

Syftestexten till ämnet historia

”Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin historiska bildning och förmåga att använda historia som en referensram för att förstå frågor som har betydelse för nuet och framtiden, samt för att analysera historiska förändringsprocesser ur olika perspektiv. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla förståelse av olika tiders levnadsvillkor och förklara människors roller i samhällsförändringar. Undervisningen ska bidra till insikt i att varje tids människor ska förstås utifrån sin tids villkor och värderingar. Eleverna ska också få utveckla förståelse av nutiden samt förmåga att orientera sig inför framtiden. Historia används för att både påverka samhällsförändringar och skapa olika identiteter. Undervisningen ska därför ge eleverna möjlighet att utveckla förståelse av och värdera hur olika människor och grupper i tid och rum har använt historia, samt möjlighet att reflektera över kulturarvets betydelse för identitets- och verklighetsuppfattning.”

Syftestexten till ämnet samhällskunskap

”Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna breddar, fördjupar och utvecklar kunskaper om människors livsvillkor med utgångspunkt i olika samhällsfrågor. Politiska, sociala och ekonomiska band sammanlänkar i dag människor i olika samhällen över hela världen. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet och de mänskliga rättigheterna inklusive barns och ungdomars rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter (...) Dessutom ska undervisningen bidra till att skapa förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhällslivet.”

Syftestexten till ämnet svenska

”Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna utvecklar sin förmåga att kommunicera i tal och skrift samt att läsa och arbeta med texter, både skönlitteratur och andra typer av texter. Eleverna ska ges möjlighet att i skönlitteraturen se såväl det särskiljande som det allmänmänskliga i tid och rum. Undervisningen ska också leda till att eleverna utvecklar förmåga att använda skönlitteratur och andra typer av texter samt film och andra medier som källa till självinsikt och förståelse av andra människors erfarenheter, livsvillkor, tankar och föreställningsvärldar. Den ska utmana eleverna till nya tankesätt och öppna för nya perspektiv.”

Material

Materialet *Story Keepers* grundar sig i innovativ teknik anpassat för att fånga och behålla elevernas intresse. Materialet består av en app, en fysisk affisch, två inledande uppgifter och en avslutande uppgift där flera element såsom film och ljud används för att förstärka upplevelsen.

Utöver det erbjuder Raoul Wallenberg Academy ett fördjupningsmaterial bestående av olika uppgifter samt förslag till vidare läsning. Här presenteras också de inledande och avslutande uppgifterna. Tanken är att du som pedagog ska kunna komplettera *Story Keepers* med en eller flera av övningarna ur fördjupningsmaterialet. Till fördjupningsmaterialet finns en PPT där uppgifterna presenteras för eleverna.

Viktigt att tänka på är att *Story Keepers* kräver viss förförståelse av andra världskriget och Förintelsen då materialet fokuserar på den subjektiva upplevelsen av Förintelsen.

Affischen

Den fysiska affischen är en interaktiv spelplan, där man följer Förintelsen kronologiskt genom sex olika teman:

- 01 — Livet innan kriget
- 02 — Livet under kriget
- 03 — Livet i förintelseläger
- 04 — Livet under befrielsen
- 05 — Livet efter kriget
- 06 — Framtiden

Genom att öppna appen och rikta mobilen mot affischen startar eleven innehållet som finns i appen. Eleverna jobbar i grupper om 3-4 personer och delar då på en affisch.

Baksida

Framsida

Appen

I appen får eleverna möta tre överlevande från Förintelsen: Alexander Rothman, Livia Fränkel och Renate Gynnerstedt. Deras vittnesmålen finns som porträtt, film- och ljudklipp.

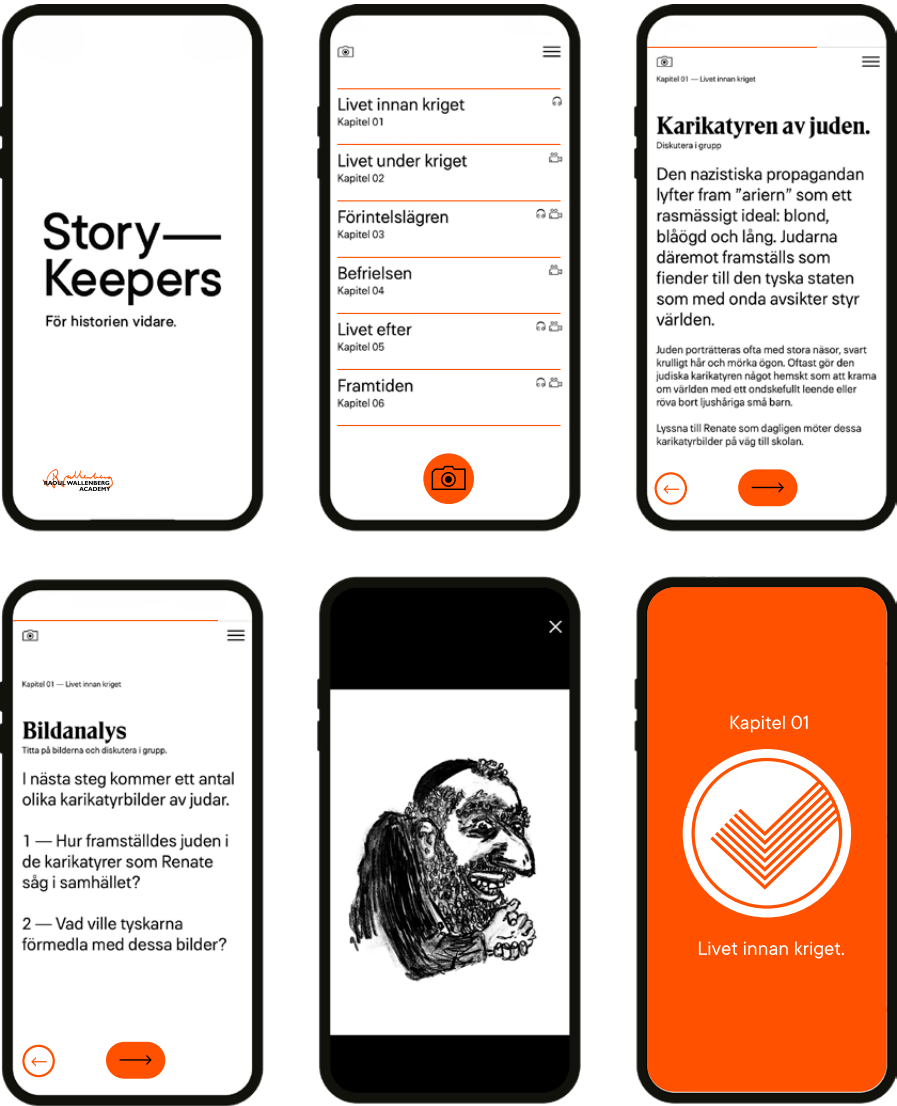
Appen är uppbyggd kring samma sex teman som på affischen.

Till varje tema finns reflektionsuppgifter som du hittar direkt i appen. Materialet är tänkt att användas under en dubbeltimme, 90 min (ca 15 min för vardera tema). Du som läraren kan välja att:

- Att arbeta kronologiskt med alla teman
- Välja ut ett tema att arbeta fristående med
- Bygga ut undervisningen med extra uppgifter och övningar från det här fördjupningsmaterialet

Det gör att arbetet med *Story Keepers* kan pågå under flera lektioner och inte bara under de 90 minuter som det tar att arbeta sig igenom appen.

Reflektionsuppgifterna i appen kan med fördel arbetas med i tre steg. Först får eleverna fundera på egen hand, därefter diskutera med en klasskompis eller med en mindre grupp (3-4 elever) och avslutningsvis föra fram sina tankar under en helklassdiskussion.

Fördjupningsmaterial

Uppgifterna i fördjupningsmaterialet utgår från syftestexterna i historia, samhällskunskap och svenska samt de förmågor som eleverna ska utveckla kopplade till dessa ämnen.

Uppgifterna och övningarna är uppbyggda på olika sätt. I vissa fall får eleverna arbeta enskilt, i andra fall i par eller smågrupper och i några fall i helklass. De tränar också olika förmågor. Eleverna får samtala, skriva, agera och ta ställning. Uppgifterna, som är 18 till antal, är fördelade enligt följande:

- Uppgift 1–2 används för att starta upp arbetet med *Story Keepers* innan eleverna börjar jobba med appen.
- Uppgift 3–17 är tydligt förankrade till appens olika teman.
- Uppgift 18 används för att avsluta arbetet med *Story Keepers* efter att eleverna arbetat sig igenom appen.

Story Keepers är ett material designat för att utveckla elevernas förståelse och empati för människor som drabbades av Förintelsen. Genom att arbeta med materialet ökar du dina elevers medmänskliga civilkurage, att stå upp för värderingar grundade i mänskliga rättigheter och demokrati. *Story Keepers* avser att länka historien till nutid och knyta an till individens personliga ansvar i att motverka antisemitism och andra former av rasism, intolerans och främlingsfientlighet. Förintelsen är ett skrämmande exempel på vad som kan hända om vi inte håller debatten om demokrati och människors lika värde vid liv.

Genom fyra enkla steg kan du använda alla komponenter i materialet:

1. **Inledande uppgifter** Introducera materialet genom de två inledande uppgifterna i fördjupningsmaterialet, använd PPT som stöd.
2. **Affisch och appen** Låt eleverna starta arbetet i appen genom att rikta mobilen mot affischens första modul. Eleverna kan jobba i grupper om 3-4 personer.
3. **Avslutande uppgift** Slutför sedan arbetet genom den avslutande uppgift i fördjupningsmaterialet, använd PPT som stöd.
4. **Fördjupning** Önskar du att arbeta vidare med klassen ta då del av uppgifterna i fördjupningsmaterialet, använd PPT som stöd.

Så använder du materialet

Läs vidare

Story Keepers syfte är att föra det personliga vittnesmålen vidare och skapa förståelse och empati för de livsöden som drabbades av Förintelsen. Det gör att *Story Keepers* inte fokuserar på att delge komplett fakta om andra världskriget eller Förintelsen.

Vill man ha ren fakta rekommenderar Raoul Wallenberg Academy vidare läsning i läromedel, uppslagsverk och böcker om denna period i historien. Vi vill också lyfta fram följande organisationer som bidrar till att ge en fördjupad förståelse och inblick i denna period i historien:

- Expo
- Forum för levande historia
- Föreingen Förintelsens Överlevande i Sverige
- Levande Historia i Göteborg
- Svenska Kommittéen mot antisemitism
- Zikaron

Fördjupningsmaterial

Översikt uppgifter och övningar

Nedan presenteras de 18 uppgifterna med syfte, tidsåtgång och vilken typ av uppgift det är.

Inledande uppgifter

1 — Elevernas förförståelse och kunskap om Förintelsen

Syfte: Stäm av kunskapsnivån om Förintelsen
Tidsåtgång: 45 min
Format: Diskussion
Sida: 13

2 — Citat från vittnesmål

Syfte: Inlevelseförmåga
Tidsåtgång: 15 min
Format: Skriftlig reflektion
Sida: 14

Livet innan kriget

3 — Propagandakampanjer

Syfte: Ta ställning
Tidsåtgång: 15 min
Format: Muntlig argumentation
Sida: 15

4 — En bild säger mer än tusen ord

Syfte: Utveckla förmågan att analysera bild
Tidsåtgång: 45 min
Format: Gruppuppgift med analys av propagandabilder och skapande av egna propagandabilder
Sida: 16

Livet under kriget

5 — Åskådare, förövare och offer

Syfte: Inlevelseförmåga
Tidsåtgång: 45 min
Format: Rollspel och skriftlig reflektion
Sida: 18

7 — Hitlers maktövertagande

Syfte: Utveckla förmågan att söka, granska och analysera fakta
Tidsåtgång: 45 min
Format: Informationssökning och diskussion
Sida: 21

Livet i förintelseläger

8 — Förintelseläger

Syfte: Få inblick i förintelselägren och dess omänsklighet och grymhet
Tidsåtgång: 45 min
Format: Informationssökning
Sida: 22

9 — Människor i Hitlers närhet

Syfte: Få kunskap
Tidsåtgång: 45 min
Format: Informationssökning och skrivande
Sida: 23

Livet i förintelseläger

10 — Analysera Förintelsen

Syfte: Få kunskap om orsakerna till, och konsekvenserna, av Förintelsen
Tidsåtgång: 45 min
Format: Skriftlig analys
Sida: 24

Livet under befrielsen

11 — Flyktingar i dagens Sverige

Syfte: Utveckla empati och medmänsklighet
Tidsåtgång: 45 min
Format: Diskussion och skapande
Sida: 26

12 — Sveriges neutralitet

Syfte: Fördjupad förståelse för Sveriges roll i andra världskriget
Tidsåtgång: 45 min
Format: Informationssökning, skrivande och debatt
Sida: 27

Livet efter kriget

13 — Yttrandefrihet

Syfte: Kunskap och kännedom om yttrandefrihet
Tidsåtgång: 30 minuter
Format: Diskussion
Sida: 28

15 — Raoul Wallenberg

Syfte: Kunskap om Raoul Wallenberg och hans arbete
Tidsåtgång: 45 minuter
Format: Diskussion och fyra hörn
Sida: 30

Framtiden

16 — Att lära av det förflutna

Syfte: Utveckla förmågan att uttrycka fakta och åsikter i skrift
Tidsåtgång: 45 minuter
Format: Skrivuppgift, debattinlägg
Sida: 31

17 — Mitt framtida samhälle

Syfte: Utveckla förmågan att uttrycka fakta och åsikter i skrift
Tidsåtgång: 45 minuter
Format: Skrivuppgift, krönika
Sida: 32

Avslutande uppgift

18 — Citat från vittnesmål

Syfte: Inlevelseförmåga
Tidsåtgång: 15 minuter
Format: Skriftlig reflektion
Sida: 33

”DEN NATTEN TOG JAG FARVÄL AV LIVET”

Livia Fränkel

Uppgifter och övningar

Nedan följer instruktionerna till alla 18 uppgifter. Instruktionerna består både av en lärarinstruktion och en elevinstruktion. I vissa fall finns också mallar och kopieringsunderlag som kan delas med eleverna. Till er hjälp kan du som lärare använda PPT-presentationen där instruktioner till övningarna finns.

Inledande uppgifter

1 — Elevernas förförståelse och kunskap om Förintelsen

Syfte: Stäm av kunskapsnivån om Förintelsen

Tidsåtgång: 45 min

Format: Diskussion

Att utgå från elevernas förförståelse och kunskap om Förintelsen är viktigt för det kommande arbetet. Vad vet eleverna? Vilka luckor finns? Vad behöver jag som lärare komplettera med för att utveckla elevernas förståelse? Ett sätt att få en bild av elevernas kunskaper är att ta hjälp av en öppen fråga – Vad vet du om Förintelsen? Till frågan kan EPA, en modell för samtal, användas. EPA-modellen består av tre steg.

1. **Enskilt:** Eleverna får enskilt fundera över frågan och skriva ner sina tankar.
2. **Par:** Eleverna får parvis dela med sig av sina tankar och komplettera de egna anteckningarna med sådant som bordsgrannen berättar.
3. **Alla:** Frågan diskuteras i helklass.

I Steg 3 kan man också uppmuntra eleverna till att ställa egna frågor och fundera vidare. Hur blev det så här? Varför just judar? Skulle jag och min familj ha klarat oss från att bli utgallrade?

Under helklassamtalet kan läraren tillsammans med eleverna med fördel samskapa en tidslinje på klassrumstavlan (eller digitalt via exempelvis appen/webbtjänsten [Popplet](#)). Arbetar man med tavlan kan eleverna i steg 2 skriva ner fakta på post it-lappar och dessa blir sedan utgångspunkt för samskapandet i steg 3.

Instruktion till elever

Vad vet du om Förintelsen? Skriv ner det du kommer på. Presentera därefter dina anteckningar för en klasskompis. När din klasskompis presenterar sin information för dig kan du passa på att komplettera dina egna anteckningar med sådant som är nytt. Avsluta med att föra fram det du känner till om Förintelsen för övriga i klassen.

Inledande
uppgifter

2 — Citat från vittnesmål

Syfte: Inlevelseförmåga
Tidsåtgång: 15 min
Format: Skriftlig reflektion

Genom vittnesmålen får eleverna ta del av subjektiva berättelser och upplevelser av Förintelsen. En del av dessa är fångade i citaten nedan. Låt eleverna ta del av citaten och därefter välja ett av dem. Vilka tankar väcker citatet hos dem? Låt dem skriva av citatet på ett papper. Under citatet fyller de på med sina reflektioner. De lämnar in sina reflektioner till dig. Du ska sedan i en av de avslutande uppgifterna lämna tillbaka dessa reflektioner (kallas brev i den avslutande uppgiften) till eleverna och de ska då få reflektera över sina egna tankar och över arbetet med *Story Keeper*.

Instruktion till elever

Nedan ser du ett antal citat. Citaten kommer från de vittnesmål som du snart kommer att få ta del av.

- Läs igenom alla citat.
- Välj ut ett av citaten. Det du fastnade mest för.
- Skriv av citatet på ett papper.
- Under citatet skriver du ner vilka tankar citatet väcker hos dig.
- Vik ihop pappret, skriv ditt namn på det och lämna in det till din lärare.

Citat

”Den här natten tog jag farväl av livet”
”Ta hand om varandra flickor”
”Skorna de räddade mitt liv”
”Hatet på avstånd”
”Vi var inga individer längre utan ... en siffra”
”Människor behandlas som djur”
”Det förflutna går inte att ändra på”
”Alla människor är lika värda”
”Nu var klockan slagen”

Livet
innan
kriget

3 — Propagandakampanjer

Syfte: Ta ställning
Tidsåtgång: 15 min
Format: Muntlig argumentation

I denna uppgift får eleverna låtsas att de själva lever i 1930-talets Tyskland. I samhället pågår olika typer av antijudiska kampanjer, alla med mål att få bort judarna från samhället. Hur ställer sig eleverna till dessa kampanjer? De ska få ta ställning utifrån en övning kallad fyra hörn.

I en fyra hörnövning låter man varje hörn i klassrummet representerar ett ställnings-tagande (alternativ). Tre av hörnen har färdiga ställningstaganden. Det fjärde hörnet är öppet. Här får eleverna själva komma med ett alternativ. När eleverna fått välja hörn kan man ställa följdfrågor som:

- Vad var det som gjorde att du ställde dig i hörn...?
- Vad tänker du att det innebär att göra aktivt/passivt motstånd? Ge exempel.
- Vill du byta hörn? Varför/varför inte?

När man arbetar med fyra hörn är det viktigt att klassen är överens om vilka regler som gäller. Dessa behöver man alltså enas om inför arbetet. Ett förslag är att utgå från några enkla regler, som dessa:

- Alla ska få möjlighet att förklara/motivera sin ståndpunkt.
- Ingen får kommentera de andras svar.
- Alla får lov att byta ståndpunkt under övningen och göra det genom att gå till ”rätt” hörn efter att varje grupp berättat om sina tankar kring varför de valde just detta hörn.

Läs upp texten i instruktionen här nedan för dina elever. Presentera därefter de olika alternativen:

1. Jag gör aktivt motstånd (och visar det tydligt genom att exempelvis argumentera för att kampanjerna är fel, rita över nidsbilder och ta ställning för judarna när de behandlas illa)
2. Jag gör passivt motstånd (Jag är rädd att andra ska veta att jag inte håller med de styrande men försöker stötta judarna i det dolda)
3. Jag deltar i kampanjerna
4. Eget alternativ

Följ upp elevernas placering med de följdfrågor som nämndes ovan.

Instruktion till elever

Tänk dig in i följande. Det är 1930-talet och du bor i Tyskland. Du är lika gammal som du är idag. I samhället pågår många olika antijudiska kampanjer. Du tycker dessa kampanjer är fel. Vad gör du?

4 — En bild säger mer än tusen ord

Syfte: Utveckla förmågan att analysera bild
Tidsåtgång: 45 min
Format: Grupppuppgift med analys av propagandabilder
och skapande av egna propagandabilder

Under andra världskriget användes bilder flitigt i propagandasyfte. Genom att spela på känslor fick man sympatisörer och tillsammans kunde man stå enade mot fienden. När man sprider propaganda utgår man ofta från en eller flera av följande tekniker – spela på folks känslor, skapa ett vi och ett dom, vinkla och undanhålla fakta (eller rent av ljuger), vända sig mot en specifik målgrupp samt upprepar sitt budskap.

I denna uppgift ska eleverna först få undersöka de bilder som finns i materialet *Story Keepers* utifrån ett antal analysfrågor (elevinstruktion 1 nedan) för att därefter i grupper få skapa egna propagandabilder utifrån ett givet ämne (elevinstruktion 2 nedan). Grupperna får inte i förväg veta varandras ämne. När grupperna är klara med sina propaganda-bilder redovisas de för klassen och då får övriga möjlighet att kommentera dem.

Förslag på ämnen:

- Omklädningsrummet på skolan är en trygg plats
- Omklädningsrummet på skolan är en otrygg plats
- Att läsa en bok är något positivt
- Att läsa en bok är något negativt
- Min skolbyggnad är ortens vackraste byggnad
- Min skolbyggnad är ortens fulaste byggnad
- Vår skolmat är mycket god
- Vår skolmat är inte god
- På min skola finns ingen mobbing
- På min skola mobbas elever

För att göra propagandabilderna behöver eleverna en kamera (exempelvis en smarttelefon eller kameran på dator/surfplatta/Chromebook). De behöver också ett redigeringsprogram där de kan lägga till eventuell text och andra bilder. På en smarttelefon finns ofta denna funktion direkt i kamera- eller bildappen. Arbetar eleverna med en dator kan exempelvis <https://www.canva.com/> användas eller mallar för Office eller Google Teckningar.

Viktigt inför uppgiften blir att diskutera hur färg, form och ljus påverkar upplevelsen av en bild, vilket även in- och utzoomning kan göra. Viktigt blir också att diskutera språket och hur det kan användas. I propaganda skriver man inte ut allt man vill säga utan mycket får bilden i sig uttrycka.

Del 1 — Instruktion till elever

Under andra världskriget användes bilder flitigt i propagandasyfte. I denna uppgift ska du, tillsammans med dina klasskompisar, få undersöka och analysera de bilder som finns i appen kapitel 1. Välj ut en bild som ni vill analysera. Utgå från följande frågor:

1. Vem är sändaren?
2. Vilket är budskapet?
3. Vem är mottagare?
4. Vad skildrar bilden? Fundera över tid, miljö, personer.
5. Om det finns personer på bilden hur framställs de?
Fundera över utseende, ålder, kön, etnicitet.
6. Hur är bilden komponerad? Fundera över ljus och skugga, perspektiv och färger.
7. Vilka känslor väcker bilden hos dig?
8. Vilka känslor tror du sändaren vill att mottagaren ska känna?
9. Vilka attityder och värderingar “gömmar sig” i bilden? Hur vet du det?

Presentera bilden och er analys för övriga i klassen.

Del 2 — Instruktion till eleverna

Du har nu tillsammans med dina klasskompisar fått undersöka och analysera en propagandabild. Nästa steg blir att ni tillsammans ska skapa en egen propagandabild utifrån ett givet ämne. Ämnet får ni av er lärare. Ta hjälp av det ni lärt er när ni analyserat bilderna från materialet *Story Keepers*. Skapa en propagandabild som förstärker ert budskap. Fundera exempelvis över färg, form, text, perspektiv när ni tar fram er bild.

När ni tagit fram en propagandabild utifrån det ämne som ni tilldelats är det dags att presentera den för era klasskompisar. Kan de utifrån er bild förstå vilket budskap det är ni försöker förmedla?

5 — Åskådare, förövare och offer

Syfte: Inlevelseförmåga
Tidsåtgång: 45 min
Format: Rollspel och skriftlig reflektion

I denna uppgift får eleverna genom rollspel leva sig in i olika roller. De får analysera olika former av makt och hitta vägar ur utsatthet och förtryck. Detta möjliggörs genom att de utifrån en given situation får vara åskådare, förövare och offer. Övningen avslutas med att eleverna individuellt får skriva en reflektion kring rollspelet men också koppla ihop rollspelet med Förintelsen och de vittnesmål som de fått ta del av i appen.

Nedan presenteras rollerna, situationen som utgör grund för rollspelet, replikerna till rollspelet, de efterföljande diskussionsfrågorna och frågorna till den skriftliga individuella reflektionen.

Instruktion till eleverna

I denna uppgift ska du tillsammans med dina klasskompisar få spela upp ett rollspel utifrån ett färdigt manus. Ni ska få fundera över vem det är som blir offer, förövare och åskådare och vad du som individ kan göra för att förändra och påverka. Avslutningsvis kommer du att skriftligen få reflektera över rollspelet och dra paralleller till Förintelsen och de vittnesmål som du fått ta del av i appen.

Rollerna

Elev 1	Utsatt
Elev 2	Skrattar åt Elev 1 och signalerar därmed tydligt att hen står på elev 4 sida
Elev 3	Passiv, låtsas gör annat för att slippa se elev 1 i ögonen, vill inte stöta sig med elev 2 och 4
Elev 4	Den som tagit fotografierna

Skolsituationen

Det är en vanlig skoldag. Igår hade klassen idrott och någon fotograferade elev 1 i samband med omklädningen till idrottslektionen. Bilderna lades upp på Snapchat och delades inom klassen men också med andra elever på skolan. Elev 1 förstår att fotografierna måste vara tagna av någon i klassen, då det endast var de som var i omklädningsrummet. I klassen finns det ett gäng som gärna lägger upp bilder på andra och gärna bilder som är allt annat än smickrande.

Elev 1	Konfronterar gänget som består av elev 2, elev 3 och elev 4.
Elev 2	Väljer att bara skratta åt elev 1.
Elev 3	Tar fram sin telefon och låtsas inte se eller höra.
Elev 4	Blir arg och säger åt elev 1 att hen inte ska anklaga dem för något som de inte gjort. Det finns ju inte några bevis.

Replikerna

Elev 1	Går fram till elev 2, 3 och 4.
Elev 1	– Är det ni som tagit bilder på mig i samband med idrotten igår?
Elev 2	Skrattar högt och tittar på elev 4 för att få medhåll.
Elev 4	– Vad f*n är det du anklagar oss för?
Elev 1	– Är det ni som tagit bilderna?
Elev 3	Försöker göra sig osynlig och låtsas vara mycket upptagen med sin mobil.
Elev 4	– Kom inte här och anklaga oss för något om du inte har bevis! Har du det?
Elev 1	– Jag kan ju se att det är du som lagt upp snapen (tittar på elev 4).
Elev 4	– Ja, det är det kanske men det behöver ju inte vara jag som tagit bilderna. Eller hur!
Elev 2	– Exakt! Du kan inte bevisa något. Vi kan ju ha fått fotografierna från någon annan.
Elev 3	Fortsätter att stirra på sin telefon.
Elev 1	– Kan ni inte bara ta bort bilderna då?
Elev 4	– Jag gör vad jag vill med min telefon. Och du kan inte komma här och anklaga oss för något som vi inte gjort.
Elev 1	– Ja, men det enda jag vill är...
Elev 2	– Det enda du vill är att gå härifrån. Eller hur! (tittar på elev 4 för att få bekräftelse).
Elev 4	– Exakt! Det enda du vill är att gå härifrån och det nu!
Elev 1	– Men...
Elev 4	– Om inte du går så får vi göra det.

Elev 2, 3 och 4 går bort från elev 1.

Diskussionsfrågor efter rollspelet

- Vem är förövaren?
- Vem är offret?
- Vem är åskådaren? Hur vet ni detta?
- Hur skulle händelseförloppet kunna förändras? Spela upp ett alternativ.
- Hur påverkas rollerna när händelseförloppet blir ett annat?

Individuella reflektionsfrågor

- Vad är det som gör att man blir en åskådare/förövare/offer?
- Vad är det som gör att vissa väljer att se på när felaktigheter sker?
- Vad är det som gör att vissa väljer att delta istället för att markera och säga ifrån?
- Vad hade du gjort om du levtt i Tyskland under 1930- och 1940-talet? Hade du vågat agera och ta ställning mot nazistpartiet och den utrensning som skedde?

Livet under kriget

6 — Vad är demokrati?

Syfte: Få kunskap om vad en demokrati är och hur en demokrati kan säkerställas
Tidsåtgång: 30 min
Format: Diskussionsuppgift

I denna uppgift ska eleverna få diskutera demokrati med utgångspunkt från Renate Gynnersteds vittnesmål *De första inskränkningar för judar*. De funderar först på egen hand, därefter tillsammans i smågrupper. Avsluta gärna med en diskussion i helklass. Inled med att kort gå igenom begreppet demokrati innan eleverna får börja arbeta med frågorna i elevinstruktionen.

Instruktion till elever

I denna uppgift ska du få fundera över och diskutera begreppet demokrati. Börja med att ta del av Renate Gynnersteds vittnesmål *De första inskränkningar för judar* i kapitel 1 i appen. Fundera därefter över frågorna nedan. Skriv ner dina reflektioner. Diskutera sedan frågorna med några av dina klasskompisar. Vad har ni diskuterat?

Reflektions- och diskussionsfrågor:

- Hur säkerställs en demokrati?
- Vad kan hota demokratin i ett land?
- Vem ansvarar för demokratin i ett land?
- Ser du några problem med demokratin i Sverige?

Avsluta med att berätta hur era diskussioner i gruppen gick för övriga i klassen.

Livet under kriget

7 — Hitlers maktövertagande

Syfte: Utveckla förmågan att söka, granska och analysera fakta
Tidsåtgång: 45 min
Format: Informationssökning och diskussion

I denna uppgift får eleverna fördjupa sig i Hitlers maktövertagande. De undersöker bakomliggande faktorer och får fundera över vilken av dessa faktorer som de ser som viktigast. Eleverna arbetar först på egen hand (fråga 1) och sedan i grupp (fråga 2).

Instruktion till elever

I denna uppgift ska du först på egen hand fundera över och skriva ner svar till fråga 1 för att sedan med dina klasskompisar diskutera och skriva ner era gemensamma svar till fråga 2. Den 30 januari 1933 kom Hitler till makten i Tyskland. Han valdes demokratiskt.

1. Ta reda på bakomliggande faktorer till Hitlers maktövertagande. Utgå både från faktorer på aktörsnivå (individer/grupper/kollektiv) och strukturella faktorer (politik, ekonomi, teknik, kultur, ideologi).
2. Diskutera därefter de olika faktorerna. Vilken av dem anser du var den viktigaste för Hitlers maktövertagande?

Ta hjälp av exempelvis din lärobok i historia, www.ne.se och www.levandehistoria.se.

Livet i
förintelseläger

8 — Förintelseläger

Syfte: Få inblick i förintelselägren och dess omänsklighet och grymhet
Tidsåtgång: 45 min
Format: Informationssökning

I denna uppgift ska eleverna individuellt få fördjupa sig i förintelselägren för att få en bild av hur dessa läger såg ut och hur de användes. Ta avstamp i ett av vittnesmålen, exempelvis Alexanders:

“Vi anlände till Auschwitz i slutet av juni en kväll. Själva naturen hjälpte nazisterna att injaga skräck i människorna som skulle tömmas ur vagnarna. Det var mörkt. Det var kväll. Det regnade. Belysningen spelade över hela tågsätet. Nazisternas hundar skällde. De tyska soldaterna skrek.”

Låt eleverna få fundera över följande fråga: Vad tror du Alexander syftar på när han säger att naturen hjälpte nazisterna att injaga skräck?

Gå sedan igenom skillnaden mellan ett koncentrationsläger och ett förintelseläger.

Instruktion till elever

I de tre vittnesmål som du fått ta del av nämns vid flertalet tillfällen olika läger. Under Förintelsen fanns fyra förintelseläger Chelmno, Belzec, Sobibor och Treblinka och två kombinerade förintelse- och koncentrationsläger Auschwitz-Birkenau och Majdanek. Börja med att ta reda på vad ett förintelseläger och ett kombinerat förintelse- och koncentrationsläger är för något. Vad skiljer dem åt?

Välj sedan ett av lägren och sök information om det. Ta hjälp av följande frågor:

- 1. Var låg lägret?
- 2. Hur stort var lägret?
- 3. Hur fungerade lägret?
- 4. Vilka styrde på lägret?
- 5. Hur såg livet för fångarna i lägret ut?
- 6. På vilka sätt var lägren uppbyggda för att injaga skräck?
- 7. Hur många mördades i lägret?

Ta vittnesmålen, din lärobok men också internetsidor som www.ne.se och www.levandehistoria.se till din hjälp. Skriv ner dina svar, max 3 sidor. Glöm inte att ange dina källor.

Livet i
förintelseläger

9 — Människor i Hitlers närhet

Syfte: Få kunskap
Tidsåtgång: 45 min
Format: Informationssökning och skrivande

Många förknippar andra världskriget och Förintelsen med Hitler. Det fanns dock flera män som arbetade nära Hitler och som på olika sätt bidrog till nazismens utbredning, krigets utveckling och Förintelsen. I denna uppgift ska eleverna få fördjupa sig i någon av dessa personer och sammanställa informationen i en skriven text.

När eleverna är klara med sina texter kan texterna delas inom klassen. Då får alla möjlighet att läsa varandras texter. Ett annat alternativ är att låta eleverna läsa upp sina texter för varandra.

Instruktion till elever

I denna uppgift ska du få fördjupa dig i någon av de personer som arbetade nära Hitler. Ta reda på vilken roll personen spelade under andra världskriget. Vad gjorde han och hur påverkade hans arbete andra världskriget och Förintelsen? Personerna du kan välja mellan är:

Hermann Göring
Joseph Goebbels
Adolf Eichmann
Josef Mengele
Heinrich Himmler

Ta hjälp av exempelvis www.ne.se, din lärobok och www.levandehistoria.se. Samla din fakta i en kortare informationstext (max 1 sida). Var noga med att ange varifrån du hämtat din fakta. Ha med en källförteckning sist i din text.

Livet i
förintelseläger

10 — Analysera Förintelsen

Syfte: Få kunskap om orsakerna till och konsekvenserna av Förintelsen
Tidsåtgång: 45 min
Format: Skriftlig analys

Att eleverna kan förhålla sig till Förintelsen och se hur den har påverkat oss, och än idag påverkar oss, är viktigt. I denna uppgift ska de individuellt få fördjupa sig i Förintelsen genom att undersöka orsakerna bakom, Förintelsen i sig men också konsekvenserna av den. De ska få göra det utifrån olika perspektiv. Analysen lämnas in skriftligt.

Instruktion till elever

I denna uppgift ska du få analysera Förintelsen utifrån den kunskap du fått genom att ta del av appen *Story Keepers*, din lärobok och det som du och din klass diskuterat under lektionstid. Din analys ska vara skriftlig, max 3 datorskrivna sidor med källförteckning i slutet, och utgå från flera olika perspektiv. Du ska alltså visa hur man utifrån olika perspektiv kan tolka och analysera Förintelsen. De perspektiv som du ska utgå ifrån är:

- Ett politiskt perspektiv
- Ett ekonomiskt perspektiv
- Ett kulturellt/religiöst perspektiv
- Ett humanistiskt/socialt perspektiv

Analysen ska bestå av tre delar:

1. Orsakerna till Förintelsen
2. Förintelsen
3. Konsekvenserna av Förintelsen

Nedan följer ett antal punkter som du kan ha som utgångspunkt.

1. Orsakerna till Förintelsen
Här handlar det om att hitta orsakerna som kan förklara Förintelsen.
Vilka var dessa?
2. Konsekvenserna av Förintelsen
Här ska du beskriva själva Förintelsen. Ta hjälp av frågeorden:
 - När?
 - Var?
 - Vem/Vilka?
 - Hur?
3. Förintelsen
Här ska du lyfta fram konsekvenser på kort och lång sikt.

Livet i
förintelseläger

När du skriver din analys kan du ta hjälp av följande skrivstöd:

Denna text kommer att handla om...
De perspektiv som kommer att användas är...
Utifrån ett ...perspektiv kan man säga att en av orsakerna till...var... Den var viktig för...
En annan orsak var... Denna var viktig för att ...
En tredje orsak var... Att denna var viktig beror på ...
Orsakerna ledde till...
Utifrån ett ...perspektiv blir följande konsekvenser viktiga...
De konsekvenser som ... ledde till var flera. En av konsekvenserna på kort sikt var...
En annan var...
En tredje konsekvens på kort sikt var...
En konsekvens på lång sikt var...
En annan konsekvens på lång sikt var...
En tredje konsekvens på lång sikt var...

...har påverkat vårt samhälle på följande sätt....

Sammanfattningsvis...

Glöm inte ange källor.

Livet under befrielsen

11 — Flyktingar i dagens Sverige

Syfte: Utveckla empati och medmänsklighet
Tidsåtgång: 45 min
Format: Diskussion och skapande

Att få elever att våga ta ställning och agera är viktigt. I denna övning får eleverna ta hjälp av varandra för att enas om vad de kan göra för att underlätta för dem som kommer som flyktingar till Sverige idag. De ska tillsammans få skapa en poster. Det kan de antingen göra med papper och penna eller i ett digitalt program eller webbtjänst som <https://www.canva.com/> eller <https://www.postermypwall.com/>. De kan också använda en app som Phosters.

Instruktion till elever

Sverige har i olika tider tagit emot människor på flykt undan krig och förföljelser. Genom intervjuerna har du fått ta del av några enskilda personers berättelser. Vad har de lyft som betydelsefullt för att kunna gå vidare med sina liv? Om du utgår från berättelserna du fått ta del av, vad skulle du kunna göra för att underlätta för dem som kommer som flyktingar till Sverige idag?

Skriv ner allt du kan komma på, både saker som är direkt genomförbara och andra som kanske kräver både tid och pengar. Dela därefter med dig av dina tankar till den grupp som du tillhör. Låt gruppen enas om tre konkreta förslag. Presentera dem för övriga i klassen genom en poster som gruppen skapat.

Nu finns flera postrar med konkreta förslag och det är dags att gå från ord till handling. Genomför en (eller flera) av de handlingar som presenterats på de olika postrarna. Dela gärna en bild på sociala medier. Tagga den med *#göraskillnad*.

Livet under befrielsen

12 — Sveriges neutralitet

Syfte: Fördjupad förståelse för Sveriges roll i andra världskriget
Tidsåtgång: 45 min
Format: Informationssökning, skrivande och debatt

Vilken var Sveriges roll under andra världskriget? Det ska eleverna få fundera över i denna uppgift. Med hjälp av olika källor och ett antal frågor får de fördjupa sig i Sveriges roll. Inled med att diskutera begreppet neutralitet och Sveriges neutralitetspolitik under andra världskriget innan eleverna får arbeta individuellt. När eleverna skrivit klart sina texter kan arbetet avslutas med en debatt där klassen delas in i två lag. Lag 1 anser att Sverige var neutralt och lag 2 anser att de inte var neutralt. Lagen får samla argument från texterna de skrivit och därefter debattera för sin standpunkt.

Instruktion till elever

Sverige var det enda land i Norden som aldrig drogs in i kriget. De styrande i dåtiden Sverige menade att landet förhöll sig neutralt men i efterhand har det framkommit uppgifter som visar att Sverige inte alls var så neutralt som man ville framhäva. I denna uppgift ska du få fördjupa dig i Sveriges roll under andra världskriget.

1. Hur kan man motivera följande påstående – Sverige var neutralt under andra världskriget!
2. Hur kan man motivera följande påstående – Sverige var inte neutralt under andra världskriget!
3. Det är alltid lätt att i efterhand säga hur man ska göra och bete sig. Utifrån den kunskap som du har idag, tycker du att Sverige agerade på rätt eller fel sätt under andra världskriget? Motivera ditt svar.

Börja med att läsa in dig. Ta exempelvis hjälp av skriften *Om detta må ni berätta*, kapitel “Sverige och Förintelsen”, som finns att läsa digitalt <https://www.levandehistoria.se/material/om-detta-ma-ni-beratta>, sidan www.levandehistoria.se och din lärobok i historia. Besvara frågorna skriftligt, max 2 sidor.

Livet efter kriget

13 — Yttrandefrihet

Syfte: Kunskap och kännedom om yttrandefrihet
Tidsåtgång: 30 minuter
Format: Diskussion

I Sverige gäller yttrandefrihet. Det är en frihet som är intressant att diskutera med ungdomar. Tycker de att det är tillåtet att yttra, skriva, avbilda vad som helst eller menar de att det finns gränser för vad man får göra? Var går i så fall dessa gränser?

Låt eleverna arbeta i tre steg. Först funderar de själva och skriver ner sina tankar. Därefter diskuterar de med en klasskompis. Sist lyfts frågorna i helklass.

Instruktion till elever

I Sverige gäller yttrandefrihet. Enligt 2 kap 1 § Regeringsformen (1974:152) har varje medborgare rätt att i tal, skrift eller bild meddela upplysningar och uttrycka tankar, åsikter och känslor. Rättigheten gäller även för utländska medborgare. Det finns dock begränsningar. Man får exempelvis inte förtala, förolämpa eller väcka hets mot folkgrupp.

1. Var tycker du att yttrandefrihetens gränser går, d.v.s. vad tycker du är tillåtet att yttra/skriva/avbilda?
2. Om du tänker dig in i det du nu lärt dig om andra världskriget och Förintelsen och kopplar samman nazisternas agerande med den svenska yttrandefriheten, på vilka sätt bröt nazisterna mot den? Ge gärna konkreta exempel.

Skriv ner dina svar. Diskutera dem därefter med en klasskompis. Avsluta diskussionen i helklass.

Livet efter kriget

14 — Minnen från det förflutna

Syfte: Ta ställning
Tidsåtgång: 15 minuter
Format: Fyra hörn

I denna uppgift får eleverna leva sig in i de efterlevandes situation och fundera över hur de skulle ha agerat om de varit med om Förintelsen. De ska få göra det genom en fyra hörn-övning. I en fyra hörnövning låter man varje hörn i klassrummet representerar ett ställningstagande. Tre av hörnen har färdiga ställningstaganden. Det fjärde hörnet är öppet. Här får eleverna själva komma med ett alternativ.

När man arbetar med fyra hörn är det viktigt att klassen är överens om vilka regler som gäller. Dessa behöver man alltså enas om inför arbetet. Ett förslag är att utgå från dessa enkla regler:

Alla ska få möjlighet att förklara/motivera sin ståndpunkt

Ingen får kommentera de andras svar

Alla får lov att byta ståndpunkt under övningen och gör det genom att gå till "rätt" hörn efter att varje grupp berättat om sina tankar kring varför de valde just detta hörn.

När du introducerat övningen för eleverna är det dags att presentera påståendet nedan och de olika alternativ/ställningstagande som eleverna har att välja mellan.

Påståenden till fyra hörn

Flera av de som överlevde Förintelsen valde under lång tid att hålla sina minnen för sig själva. Hur tror du att du själv skulle ha agerat?

Alternativ 1: Jag hade hållit tyst om det

Alternativ 2: Jag hade berättat om det för mina vänner/familj

Alternativ 3: Jag hade berättat om det för alla som jag träffat

Alternativ 4: Jag hade... (eget förslag)

Livet efter kriget

15 — Raoul Wallenberg

Syfte: Kunskap om Raoul Wallenberg och hans arbete
Tidsåtgång: 45 minuter
Format: Diskussion och fyra hörn

Raoul Wallenberg är en centralgestalt när vi talar om Förintelsen. I denna uppgift ska eleverna utifrån olika uppgifter få fundera över personen Raoul Wallenberg och vad han egentligen gjorde. Låt eleverna inledningsvis få ta del av Raoul Wallenberg Academys film och text om Raoul Wallenberg, som finns på deras hemsida under "Raoul Wallenberg". Låt sedan eleverna individuellt reflektera över följande frågor:

- Vad fastnade du för?
- Var det något som du redan hade kunskap om?
- Var något okänt för dig?

Låt eleverna därefter få sitta i smågrupper och diskutera frågorna nedan som alla handlar om ett medmänskligt samhälle, något som diskuteras i filmen.

- Hur skulle du förklara ordet civilkurage?
- Har du varit i en situation där du efteråt velat agerat med civilkurage men inte gjorde det?
- Vad är det som gör att man ibland vågar agera med civilkurage och ibland inte? Vad behöver vi för att våga oftare?

Avsluta med en fyra hörnövning i helklass.

Fråga: Hur skulle du beskriva Raoul Wallenberg?

- Modig
- Kreativ
- Empatisk
- Annat

Tycker du att Raoul Wallenberg lyckades med sitt uppdrag?

- Ja
- Nej
- Till viss del
- Annat

Vill eleverna veta mer om Raoul Wallenberg kan de exempelvis se filmen "Finn din inre Raoul" (<https://raoulwallenberg.se/skolmaterial/>).

Instruktion till elever

I denna uppgift ska du få lära dig mer om Raoul Wallenberg. Du kommer att få reflektera, diskutera och ta ställning.

Framtiden

16 — Att lära av det förflutna

Syfte: Utveckla förmågan att uttrycka fakta och åsikter i skrift
Tidsåtgång: 45 minuter
Format: Skrivuppgift, debattinlägg

Kan man lära av det förflutna? Förhoppningsvis är det så. I denna uppgift ska eleverna få fundera och reflektera för att sedan skriva ett debattinlägg.

Instruktion till elever

När vi talar om Förintelsen säger vi ofta saker som "det får inte hända igen" och "vi måste lära oss av historien". Det är också något som lyfts fram i intervjuerna. Tror du att det finns en risk att historien upprepar sig d.v.s. att vi kommer att se fler folkmord i vår samtid eller i framtiden? Denna fråga ska du få besvara och därefter skriva ett debattinlägg om. Låt ditt inlägg bli cirka 1 sida.

Vad är ett debattinlägg?

Ett debattinlägg är en åsiktstext. Du som skribent har en åsikt (tes) som du för fram i hopp om att få andra att tycka precis som du. I det här fallet ska du ta ställning till om du tror/ tänker att historien upprepar sig eller inte.

Ett debattinlägg består av tre delar, en inledning, en huvuddel och en avslutning.

Inledningen

I inledningen presenterar du ditt ämne, alltså din tes och din frågeställning. Här kan du även ge en kort bakgrund till ämnet.

Huvuddelen

I huvuddelen för du fram dina argument och ett eventuellt motargument, ofta i denna ordning – argument 1, argument 2, motargument, argument 3. Ditt starkaste argument ska komma sist. Argumenten kan vara av olika slag – sakargument (bygger på fakta), känslargument (bygger på känslor), värdeargument (bygger på värderingar), förnuftsargument (vädjar till läsarens förnuft) och auktoritetsargument (hänvisar till en auktoritet, exempelvis en expert inom ämnesområdet).

Avslutningen

I avslutningen upprepar du din tes och du kan kort sammanfatta dina argument. Ibland passar det att i slutet uppmana läsaren att göra något.

När du skriver ditt inlägg kan du behöva ta hjälp av olika källor exempelvis din historie-bok, Forum för levandes historias hemsida eller materialet *Story Keepers*. Gör du det ska du använda dig av korrekta källhänvisningar. När du hänvisar till en bok i löpande text ska du ange författarens namn, årtal och sidnummer från boken. Det kan exempelvis se ut så här:

Nilsson (2010, s. 40) redogör för ...
Edvardsson menar att... (2019, s. 153).

Skulle du använda en hemsida ska du ange upphovsman och årtal då sidan är uppdaterad. Det kan exempelvis se ut så här:

Forum för levande historia skriver att...(2020).

Syfte: Utveckla förmågan att uttrycka fakta och åsikter i skrift

Tidsåtgång: 45 minuter

Format: Skrivuppgift, krönika

I denna uppgift ska eleverna få fundera över vilket samhälle de vill leva i och i en krönika förmedla sina tankar och åsikter.

Instruktion till elever

Din uppgift är att skriva en krönika utifrån frågan, vilket samhälle vill du leva i? En krönika är en text som ofta finns i tidningar och tidskrifter. Den är personlig, vilket gör att dina tankar och åsikter får komma till uttryck. Ta hjälp av mallen när du ska skriva din krönika.

Krönika

Rubrik: Vilket samhälle vill du leva i?

Inledning

I inledningen presenterar du ditt ämne. Här kan du också förklara varför ämnet är viktigt för dig.

Huvuddel

I denna del fördjupar du ämnet. Vilka tankar och åsikter väcker det hos dig och/eller hos andra? Ta gärna stöd i materialet *Story Keepers* genom att föra fram fakta, exempel och eventuellt citat från vittnesmålen.

Avslutning

I slutet av din krönika är det bra om du knyter an till din inledning och den fråga som är krönikans utgångspunkt: Vilket samhälle vill du leva i?

Glöm inte att dela in din text i stycken och vara noga med källhänvisningar så att dessa blir korrekta. När du hänvisar till en bok i löpande text ska du ange författarens namn, årtal och sidnummer från boken. Det kan exempelvis se ut så här:

Nilsson (2010, s. 40) redogör för ...
Edvardsson menar att... (2019, s. 153).

Skulle du använda en hemsida ska du ange upphovsman och årtal då sidan är uppdaterad. Det kan exempelvis se ut så här:

Forum för levande historia skriver att...(2020).

Syfte: Inlevelseförmåga

Tidsåtgång: 15 minuter

Format: Skriftlig reflektion

När arbetet med *Story Keepers* inleddes fick eleverna läsa igenom några inledande citat hämtade från vittnesmålen som ingår i detta material. De fick skriva ner sina tankar i ett brev som de lämnade in till dig. Nu är det dags att återkomma till citaten och elevernas brev. Dela ut breven till eleverna. Be dem läsa igenom det som de inledningsvis skrev ner. Be dem fundera över om deras tankar förändrats under arbetet med *Story Keepers* eller om deras reflektioner är samma som innan?

Instruktion till elever

Du har nu arbetat med materialet *Story Keepers*. Inledningsvis skrev du ett brev till din lärare med dina tankar kring de inledande citaten. Nu ska du få tillbaka ditt brev. Läs igenom citatet på nytt och därefter dina inledande reflektioner. Har dina tankar kring citatet förändrats? Har du fått några nya tankar? Vad har förändrats? Vad kan förändringen bero på? Skriv ner dina nya reflektioner under de som du skrev ner inledningsvis.

Om Raoul Wallenberg Academy

Att agera mot orättvisor är lika viktigt då som nu som alltid. Raoul Wallenberg Academy grundades år 2001 av bland andra Raoul Wallenbergs syster Nina Lagergren. Vi är en politisk och religiöst oberoende insamlingsstiftelse som rustar unga att agera med civilkurage i Raoul Wallenbergs anda för ett medmänskligt samhälle fritt från rasism och främlingsfientlighet. Vi engagerar årligen tiotusentals unga genom våra utbildningar i självledarskap, skolprogram i mänskliga rättigheter och uppmärksammandet av Raoul Wallenbergs dag, Sveriges nationella dag för medmänsklighet och civilkurage. Med Raoul Wallenbergs gärning och ledarskap som inspiration stärker vi unga att stå upp för mänskliga rättigheter och lägger grunden för en motståndskraftig demokrati.

Tack till

Raoul Wallenberg Academy vill rikta ett varmt tack till de som möjliggjort detta viktiga skolmaterial:

Överlevande Alexander Rothman, Livia Fränkel och Renate Gynnerstedt som delat med sig av sina vittnesmål.

Våra finansiärer Annika och Gabriel Urwitz Stiftelse, Besiktning.se Sverige AB, Bokwall Rislund Advokatbyrå, Jacob Wallenbergs Stiftelse, Jonny Seidel, Stieg Larssons Stiftelse, Stiftelsen Clas Groschinskys Minnesfond, Stockholm Stad, Svenska Postkodlotteriet, Walleniusrederierna samt Kristina, Åke, Elin och Anna Bonnier.

Design- och teknikbyrån Sunny at Sea som varit delaktiga i hela produktionen.

Uppgifterna och frågorna är framtagna av Jenny Edvardsson.
Copyright © 2020 Raoul Wallenberg Academy. All rights reserved.

Endast för utbildningsändamål: Samlingen av filmer, bilder, dokument och texter används med tillstånd från respektive upphovsrättsinnehavare. Med hänsyn till copyright, varumärkesskydd, publiceringsrätt, integritet, avtalsrättsliga principer får du inte dela eller distribuera något av samlingens innehåll.

